

PRON. MOD.: *broká*, 1923, 1926, 1930 etc. (a Gavarros, Bagà, Pobra de Lillet etc.).

DOC. ANT. 833: «*valle Bocranense*» (SerraV, *Pi-nós i Mipl.* I, 40), 839: parr. *Bocrano*, Acte C. SdÜrg. i en el Cpbr. del Cart., i *Bocra* a la còpia del S. XII⁵ (ed. Pujol, núm. 207), citat abans de *Gavarreto* i *Bazazano*, i després de *Lilieto*; 840: *Valle Vuguranense* (SerraV, *op. c.* I, 378), 889: «in balle *Bucaranense*, in locum ubi dic. ad *Spinosa*, afr. de subteriore parte cum *Lubricato*» (Udina, *Arch. Cond.*, Ss. IX-X; *Bucaranensis*, *Cat. Car.* II, 216.19); 898: «*valle Vuguranense*» (SerraV., *Pin. Mtpl.* III, 78 bis).

L'adjectiu sovint des del S. X: 922: «*valle Bucurano*» (Monsalv. xv, 118); 943: «*valle Bochoranense*» (Monsalv. xv, 157); 949: «*valle Bocranense*»¹⁵ (SerraV, *op. cit.* III, 79); 950: *Buchuranense* (ib. 80); 961: «*valle Bucharnense*» (amb altres de la vall de Lillet) i 965: «ad Scti. Laureani cujus cenobium est in valle *Bocoranensi*» (Abadal, *Eixalada* 194; Monsalv. I, 128; SerraV. III, 111, cf. 273.105); 979: «*valle Bocranense*» (Monsalv. I, 244); 983: «*valle Brucanense*» (SerraV. III, 89); 984: «in valle *Bocoranense*» (Abadal, *Eixalada*, 211; *Boncoranense* Monsalv. VIII, 139).

CCandi cita un veguer de *Brocà* des de 983 (BABL IX, 117). 1004: «in valle *Buchuranense* ---²⁵ *Mulnelo*, afr. *Cher-Foradado*» (SerraV. III, 231). 1026: «de *Bucrano*» (bis) (SerraV. III, 98). En aquest volum dóna dades de *Brocà* en els aa. 1255, 1278, 1291, 1293, 1295, i en set del S. XIV, i encara d'altres de posteriors però sense precisar la forma (pp. 201-202). 1345: «*Bnus. de Brocano* presbiter» (SerraV. III, 227). 1359: *Broca* (CoDqACA XII, 66). Secundàriament: clot d'en *Brocà*, en el veí te. St. Julià de Cerdanyola (xxxviii, 122.19).

ETIM. En realitat res se n'ha dit de concret, car M-Lübke (BDC XI, 8), seguit per Aebischer, *Top.* 71, i *AlcM*, es limiten a una vaguíssima suggerència pre-romana, perquè «no hi ha cap NP semblant». En *E.T.C.* (I, 244.91), elevant-me contra tanta ignorància,⁴⁰ ja vaig dir que seria un NP germànic. Podem afirmar-ho sense reserves, car en la mateixa documentació catalana hi ha un NP així.

Hi abunda en diverses variants bastant semblants a aquest nom de lloc. 840: «vobis *Vulgarani* abbatii»⁴⁵ doc. de Lavaix (Abadal, *P. i Rbg.* núm. 17, i de nou a. 846, núm. 29). De vegades amb *-l-*, de vegades, sense: *Bugarano* a. 948 (Girona, BABL III, 170); 974: «*Bulgarane*,¹ presbitero» (*Cart.* St. Cugat I, 85, i sovint en docs. de 985-8 del mateix cartulari); 989: «*Sig. Bugarani*» (Abadal, *P. i R.*, núm. 283. Però també amb la mateixa *-c-* que en el NL: «in terra de *Bulcarà*» a. 986 (*Cart.* St. Cugat I, 150), que bé hem d'accentuar en la vocal final, puix que en l'altra hi ha variant amb *e*: «*Sig. Bulgera*» a. 1153 (*Cart.* ib. III, 168); i⁵⁵ algun cop apareix també amb la forma sense *l*, però amb un afegit final: «*dimitto Buguaral* --- 600 sol.» (ibid. III, 415).

El fet que els noms de la gent distingida en els Ss. IX-XII eren en gran majoria germànics, ja indica⁶⁰

que aquest també ho deu ser. I llavors la terminació *-ran* ens guia quasi a cegues cap als incomptables noms de terminació *-RAMN*: sovint romanitzada en *-RAND*, però és sabut que vénen de *-HRAMN*, *-HRABN*, i en definitiva *-HRAB(A)N*, per més que ho ignori Aebischer (*Onom.*, § 27), però no pas Förstemann, que així ho explica (col. 1246, 294 etc.).

Com hem vist, en el nostre NL hi ha més generalment *-cr-* en les mencions medievals, amb la *k* sorda, però tanmateix dues de les més antigues (840 i 848) són formes amb *-g-*. En la immensa majoria de les mencions no hi ha cap prova que la *-n* final de *Bocrano/Bocranensis* fos caduca: sense la *-n* no apareix mai fins a fi del S. XII (com hapax) i no s'estén aquesta forma apocopada fins al XIII o més tard. En fi, tant en el NL com en el NP, hi ha *Bocràn* i formes anàlogues, amb la *r* darrere la *-k* (o *-g-*), en totes les dades, constant en les mencions del NL, en nombre de 12. La *r* després s'ha anticipat en el NL, per primer cop un cas isolat de 983, però aquesta var. no es propagà fins al S. XIII.

La conclusió és que la forma originària d'aquest NP, segons el NL, havia de ser d'una forma, aproximadament, *BUKHRAMN*. La *-n* després s'hi ha eliminat, quan en català començaren a predominar les formes anàlogues *bla*, *redó*, *escó*, sobre *blan*, *rodon*, *escon*; i en els noms propis, s'estengueren *Corberà*, a despeses de *Corberan*, *Roglà* a despeses de *Roitan*, *Forcarà* (NL de Cerd.), per *Folcran* NP c. 1093 (Mas, *NHBBna.* IX, 196), però *Folcrà* i *Folcrandi* a. 1325, *Folcrà* a Ripoll 1351; en fi: *FULCRAMN*, Först. 552; i és sabut que també es troba *Galcerà* en lloc de *Galceran*, *GAUZH-RAMN*.

No ens sorprèn que Förstemann no documenti gaire o gens la forma concreta d'aquest NP germànic,³⁵ puix que el seu gran tesaurus es basa en les fonts d'Alemanya, França i Nord d'Itàlia, sense res dels dominis germànics insulars ni escandinaus, i molt poc de gòtic i d'hispano-germànic. Però sobre la germanitat del primer membre d'aquest compost tampoc no ens ha de quedar cap dubte; car, al capdavant, si n'hi hagués només seria causat per l'«embarras du choix» —sobra de possibilitats.

Els noms en *BURGI-* són copiosos en el Förstemann (més de 30) i com que la combinació de *-G + H-* dóna *KH* forçosament,² era quasi inevitable que el resultat *Burkhramn* és dissimilés en *BUKHRAMN*. El mateix *Bertran*, universal, que fou de primer *Berthramn*, doc. des del S. VI, en quantitat aclaparadora (en Först. col. 290 ss.), apareix en formes com *Bertchramnius* (en Gregori de Tours etc.), amb el *HR* reforçat com *h* darrere *-RHT*, i hauria bastat una contaminació qualsevol (com la dels noms en *BURGI-*) per fer-ne el nostre *BUKHRAMN*. El mateix podríem dir de *Bernchram* que Först. (col. 270) cita dels *MGermH*. En fi sembla que ell mateix ha trobat un testimoni del nom precís que volem heure, en un *Buggarane* o *-anae*, que localitza en el S. VIII, en el *codex Laurhamensis*, i que posa amb els noms en *BUG/BUK-* (entre els *Bucko* nombrós, *BUKILA* etc.), col. 345.